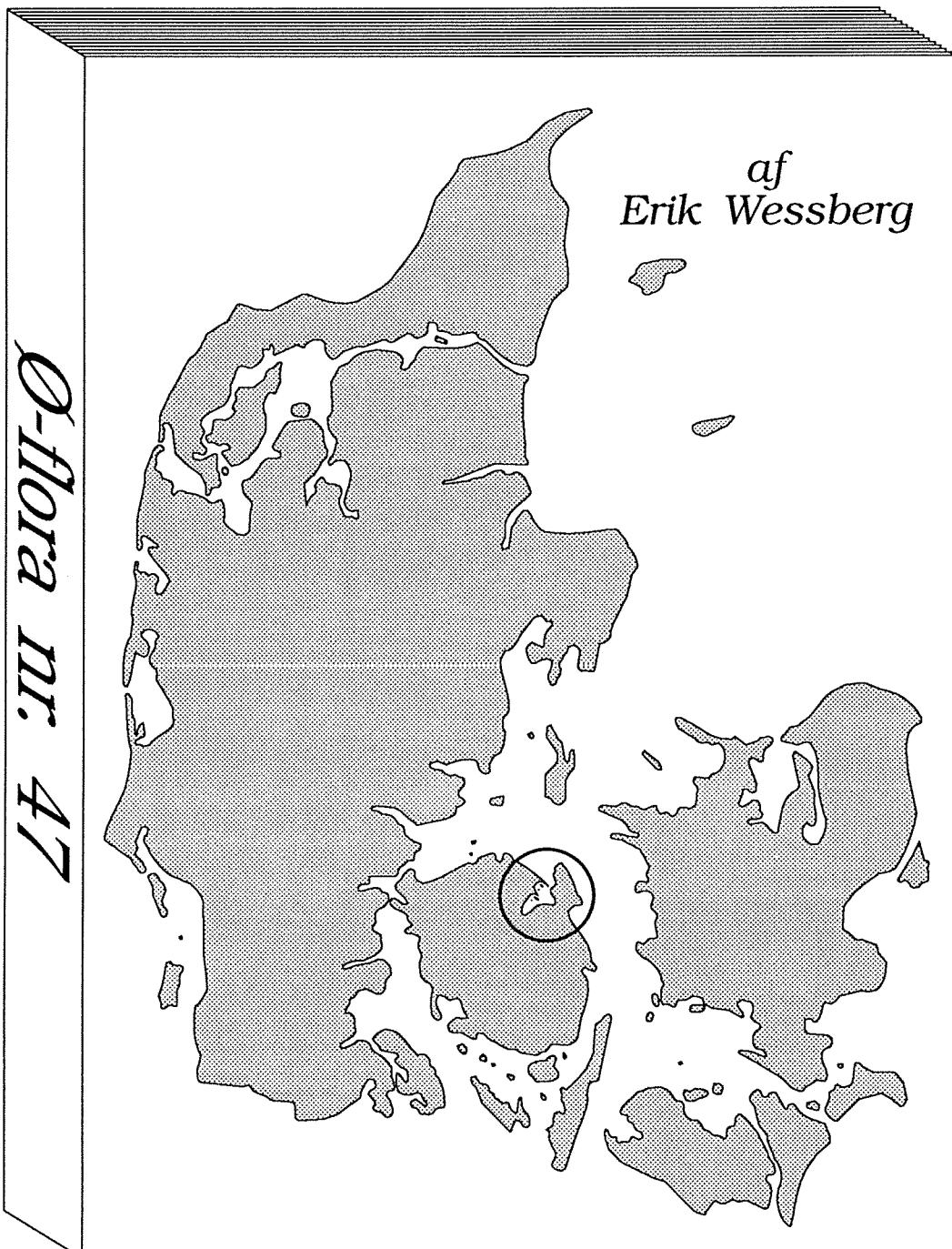

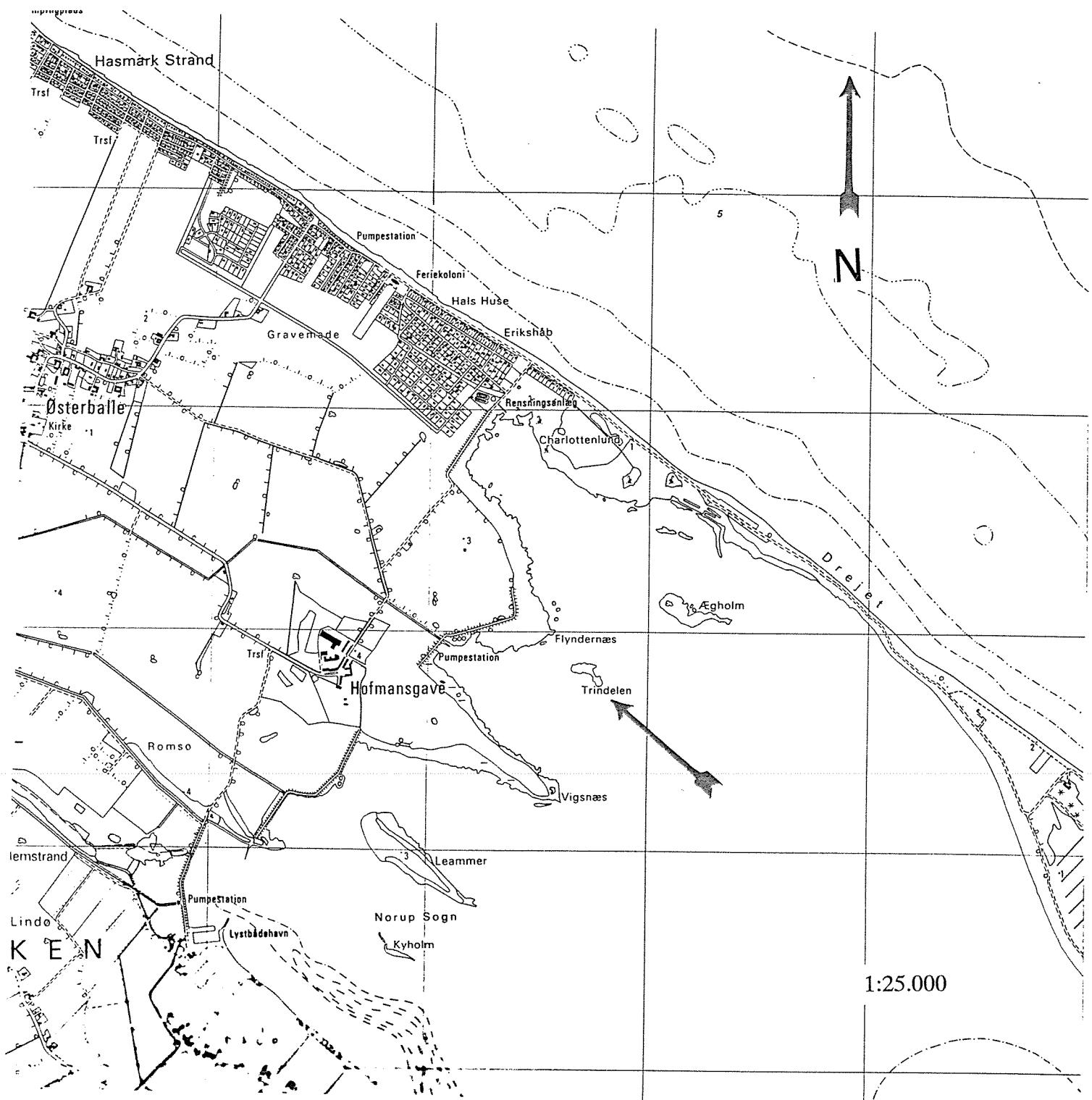
TRINDELEN

i
Odense Fjord

Ø-flora nr. 47

Randers 1993

På dette 4 cm-kort ses de fire øer ud for Hofmansgave. Trindelen er den sidste af de navngivne øer herfra, der beskrives; men inde under land, både nord for Ægholm, ved Charlottenlund, ved Flyndernæs og ved Vigsnæs, ligger mange små holme. En del af de nordligste af disse vil blive beskrevet i ø-flora nr. 48.

På flyfotoet ses de 4 navngivne øer i denne del af Odense Fjord samt Hofmansgave, som tidligere hed Böttigersholm, jf. kort side 4.
Kort- og Matrikelstyrelsen 30. april 1990.
1: ca. 10.000.

Bære bække Tz. Sogn.
FYENS HOVED

Trindelen findes ikke på dette kortudsnit af C. Wessel fra 1780. Da områdets mindste ø, Kyholm er med, fristes man til at tro, at den ikke eksisterede for godt 200 år siden. Den er formodentlig dannet som en følge af ændrede aflejringsforhold på grund af inddæmningerne, som fandt sted i bl.a. 1756 og i 1818, jf. ø-flora nr. 45: Kyholm. Under land ligger der adskillige ganske små øer, som sandsynligvis også er dannet på grund af inddæmningerne. I øvrigt var det lavvandede område her et af de 95 områder, som Hedeselskabet i 1953 (Bagge, 1968) havde med i en oversigt over realistiske landvindingsmuligheder. Heldigvis blev det ved udkastet. Et andet, fuldstændigt absurd "forslag" gik ud på at gøre Langeland og Ærø landfaste.

Trindelen – en ø-floraliste med noter

Indledning

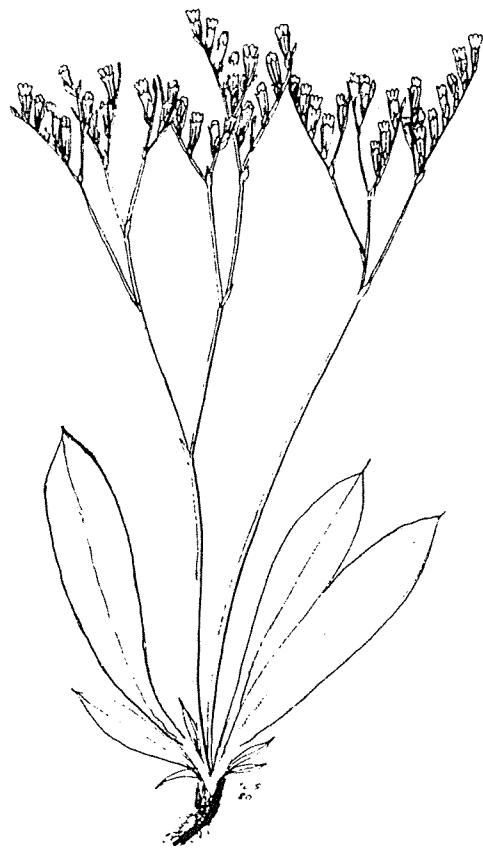
I Odense Fjord, i det lave farvand ud for Hofmansgave, ligger 4 små øer. Den største af dem er Leammer med et areal på ca. 6 hektar, den mindste er Kyholm, der kun er ca. 0,5 hektar. De andre er Ægholm med ca. 1 hektar og Trindelen med ca. 0,7 hektar (alle Wessberg 1993).

Trindelen rummer trods sin lidenhed en del ynglefugle, flest Knopsvaner. Ved det tidlige besøg i 1992 fandtes rundt på øen adskillige, døde Svaner. Nogle af dem var delvis opædte, andre var intakte, blot med afrevet hoved. Da man ved lavvande kan gå næsten tørskoet til øen, er det mest nærliggende at lægge skylden på en Ræv; men det er nu sin sag – også for Ræve – at nærme sig rugende svaner. I Andersen et al. (1977) oplyses, at Knopsvanerne i 1972 og 1973 havde 40–45 reder på øen, og at alle æg blev ødelagt ved knusning. Min første tanke, da jeg så svanerne uden hoved, var da også, at det var "menneskestreger". Der var intet ædt af svanerne.

Trindelen er nu fredet. Øen er omfattet af strandbeskyttelseslinien, er en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 75, er en del af Naturområde Odense Fjord, og den er et særligt biologisk beskyttelsesområde. Med skilte oplyses, at der er adgangsforbud fra 1. april til 15. juli.

Lav Hindebæger (*Limonium humile*)

Da Alfred Andersen i 1943 behandlede bl.a. Plumbaginaceerne, fik Lav Hindebæger prædikatet "meget sjælden hos os". Det er sandsynligvis stadigvæk sådan, at den i Danmark har tre snævre områder, hvor den mest træffes: Ved Isefjord–Roskilde Fjord, ved Stavns Fjord ved Samsø og ved Odense Fjord. Desuden har den nogle spredte forekomster ved Lolland–Falster og på øerne i Det fynske Øhav; ellers mangler den i Danmark. Prikken på Agerø ved Mors må anses for fejlagtig (jf. Wessberg 1987). Ligeledes dem på Rømø og formodentlig også de to fra mundingens af Randers- og Mariager Fjord (A. Pedersen meddelt 1993). Forekomsten ved Odense Fjord, som var et af de tre områder, der havde flest, tætte fund, findes stadig, i hvert tilfælde i den nordvestlige del. På de øer, der foreløbig indgår i ø-flora-serien: Leammer, Kyholm, Ægholm og Trindelen samt holmene ved Drejet, findes begge arter af Hindebæger. Erik Vinther fra Fyns Amtskommune undersøgte i 1983 strandengene på de fleste af disse øer, og han har også noteret dem begge. I øvrigt foreligger der fra Kyholm et fund fra omkring 1894.

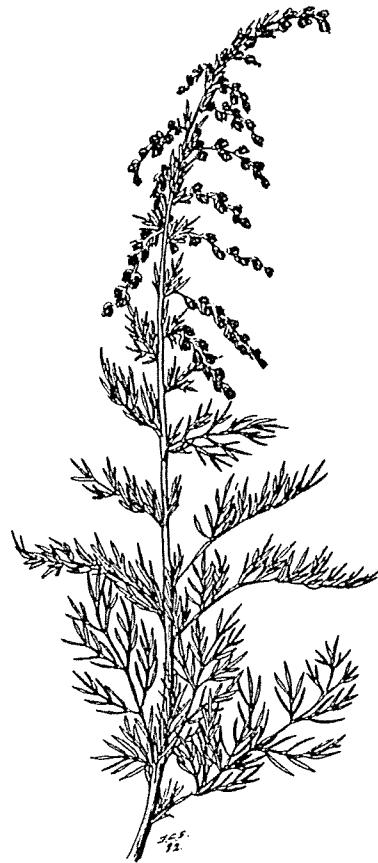
Vegetationen på Trindelen

Trindelen er i Kjeld Hansens artikel i Flora og Fauna (1970) omtalt som græsklædt og tør hele året. Selv om det er svært at se med hvilken, må han have forvekslet øen med en anden af de fire øer, der ligger her nær Hofmansgave, for Trindelen er så lavliggende, at langt størsteparten af øen overskylles ved bl.a. vinterhøjvande. Vegetationen er da også præget af det, idet der med et par undtagelser kun er fundet plantearter, som er tilknyttet strandenge, og som kan tåle jævnlig overskylling. Den dominerende plante er Strand-Malurt (*Artemisia maritima*). De fleste steder dækker den så totalt, at der ikke er livsbetingelser for andre arter. Udo over Strand-Malurt kan nævnes begge vore Hinddebæger-arter, Lav Hinddebæger og Tætblomstret Hinddebæger (*Limonium humile* og *L. vulgare*). Disse to arter er set på alle småøerne i denne nordvestlige del af Odense Fjord, inklusive de meget små holme, der ligger tæt under land ved Drejets vestende. Derudover er det almindelige arter som f.eks. Strand-Trehage (*Triglochin maritimum*), Strandgåsefod (*Suaeda maritima*), Sandkryb (*Glaux maritima*), Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*), Alm. Kvik (*Elytrigia repens*), Dansk og Engelsk Kokleare (*Cochlearia danica* og *C. anglica*), Harril (*Juncus gerardii*), Krybende Hvene (*Agrostis stolonifera*), Strand-Vejbred (*Plantago maritima*) og Strand-Asters (*Aster tripolium*). Tilstedeværelsen af nogle få eksemplarer af Fløjlsgræs (*Holcus lanatus*) kunne umiddelbart være vanskelig at forklare; men der er en vis mulighed for, at nogle få og ganske små områder kun ved ekstraordinær højvande i vinterhalvåret bliver berørt af vandet. Det er da også i disse områder, at Knopsvanerne, hvoraf der er mange, anlægger deres redet, og det er her og kun her, at Fløjlsgræs vokser. Fløjlsgræs er kendt for at kunne lide at vokse, hvor der er mange fugleekskrementer. På Græsholmen ved Christiansø kan den tage magten på tør, fuglegødet bund (Pedersen 1974). Der er på Trindelen ikke tale om Fløjlsgræs i så store mængder, at de har taget magten, blot om nogle ganske få planter.

I farvandet omkring øen er der ikke megen vegetation. Kun Vandkrans (*Zannichellia palustris* s. lat.) er set. En lokal person fortalte mig i 1989, at vandplanterne var forsvundet, efter at rensningsanlægget ved bugten ved Charlottelund var taget i brug.

Strand-Malurt (*Artemisia maritima*)

Den altdominerende plante på Trindelen er Strand-Malurt; men der er også meget Strand-Trehage (*Triglochin maritimum*) og af græsser Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*) og Rød Svingel (*Festuca rubra* ssp. *rubra*) på højeliggende områder, så på afstand kan man måske godt få indtryk af, at øen er græsklædt. Ellers er det de gængse strandengs-arter som Strand-Vejbred (*Plantago maritima*), Strand-Asters (*Aster tripolium*) og Strandgåsefod (*Suaeda maritima*), der ses.

Den botaniske undersøgelse af Trindelen

Med hensyn til plantenavnene er benyttet Dansk Feltflora (Hansen 1991), til *Atriplex* dog Pedersen, 1968.

Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*)

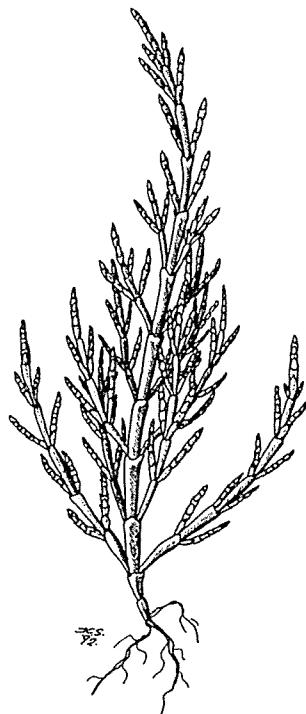
På Trindelen findes Strand-Annelgræs især i den ydre zone. Det er den første plante, man træffer, da den findes på den lave klægkant øen rundt. Indefter følges den bl.a. af Strand-Vejbred (*Plantago maritima*) og af Strandgåsefod (*Suaeda maritima*).

Agrostis stolonifera (*Krybende Hvene*) – 1983 (EV) !
Armeria maritima (*Engelskgræs*) – 1983 (EV) !
Artemisia maritima (*Strand-Malurt*) – 1983 (EV) !
Aster tripolium (*Strand-Asters*) – 1983 (EV) !
Atriplex latifolia s.str. (*Spydbladet Mælde*) – 1983 (EV) !
– *litoralis* (*Strand-Mælde*) – 1983 (EV) !
Cochlearia danica (*Dansk Kokleare*) !
– *anglica* (*Engelsk Kokleare*) – 1983 (EV) !
Elytrigia repens (*Alm. Kvick*) – 1983 (EV) !
Festuca rubra ssp. *rubra* (*Rød Svingel*) – 1983 (EV) !
Glaux maritima (*Sandkryb*) – 1983 (EV) !
Holcus lanatus (*Fløjlsgræs*) – 1983 (EV) !
Juncus gerardi (*Harril*) – 1910 (AA) – 1983 (EV) !
Limonium humile (*Lav Hinddebæger*) – 1983 (EV) !
– *vulgare* (*Tætblomstret Hinddebæger*) – 1983 (EV) !
Plantago maritima (*Strand-Vejbred*) – 1983 (EV) !
Puccinellia maritima (*Strand-Annelgræs*) – 1983 (EV) !
Salicornia europaea (*Alm. Salturt*) !
– *ramosissima* (*Kortakset Salturt*) !
– sp. (*Salturt*) – 1910 (AA).
Spergularia marina (*Kødet Hindeknæ*) – 1910 (AA) !
– *media* (*Vingefrøet Hindeknæ*) !
Suaeda maritima (*Strandgåsefod*) – 1983 (EV) !
Triglochin maritimum (*Strand-Trehage*) – 1983 (EV) !
Zannichellia pedunculata (*Stilkfrugtet Vandkrans*) !

Alm. Salturt (*Salicornia europaea*)

På Trindelen vokser der to arter af Salturt: Alm. Salturt og Kortakset Salturt (*S. ramosissima*). Det er da også kun de to arter, man kan forvente at finde, idet vore to andre Salturtarter, Vade-Salturt og Langakset Salturt (*S. strictissima* & *S. dolichostachya* s. str.) ifølge TBU-kortene vedrørende Chenopodiaceernes udbredelse i Danmark (Hansen & Pedersen 1968) ikke er fundet uden for Jylland.

Citeret litteratur

- Andersen, A.**, 1910: Nordfyns Flora. – Bot. Tids. 30: 329–454.
– 1943: Pyrolaceernes og Plumbaginaceernes Udbredelse i Danmark. TBU 12. – Bot. Tids. 47: 125–135 + kort.
- Andersen, N., B. Staugård Nielsen & H. Rasmussen**, 1977: Øerne omkring Fyn. – Fredningsstyrelsen. – København.
- Bagge, O.**, 1968: Landvinding og forurening i Danmarks Natur 3: 471–485. – København.
- Gravesen, P.**, 1979: Oversigt over Botaniske Lokaliteter. Den fynske Ø-gruppe. – Fredningsstyrelsen. – København.
- Hansen A. & A. Pedersen**, 1968: Chenopodiaceernes og Amaranthaceernes udbredelse i Danmark. TBU 35. – Bot. Tids. 63: 205–288.
- Hansen, K.**, 1970: Enebærrodden – en fynsk fuglelokalitet. – Flora og Fauna 76: 43–48.
- Hansen, K. (red.)**, 1991: Dansk Feltflora, 5. opl. – København.
- Pedersen, A.**, 1968: Nogle kritiske, danske Atriplex-arter. – Bot. Tids. 63: 289–303.
– 1974: Gramineernes udbredelse i Danmark. Spontane og naturaliserede arter. TBU 39a.
– Bot. Tids. 68: 177–344.
- Wessberg, E.**, 1987: Agerø. En ø-floraliste med noter. – Randers.
– 1993: Leammer. Ø-flora nr. 44. – Randers.
– 1993: Kyholm i Odense Fjord. Ø-flora nr. 45. – Randers.
– 1993: Ægholm i Odense Fjord. Ø-flora nr. 46. – Randers.

Tak

Universitetslektor Alfred Hansen og seminarielektor Anfred Pedersen takkes for deres bemærkninger til manuskriptet. Anfred Pedersen takkes desuden for hjælp i forbindelse med bestemmelse af Atriplex. Erik Vinther, Fyns Amtskommune, takkes for de tilsendte strandengsrapporter og lærer Jens Chr. Schou, fordi jeg måtte bruge hans tegninger i ø-floraen. For velvillig økonomisk hjælp i forbindelse med de fynske ø-undersøgelser takkes Landskabsafdelingen ved Fyns Amtskommune.

Erik Wessberg
Sandagervej 13
Assentoft
8900 Randers

Krybende Hvene (*Agrostis stolonifera*)

Der er ikke megen Krybende Hvene på Trindelen. Den vokser et "trin" højere end Harril (*Juncus gerardi*), og hvor den er, er det sammen med Rød Svingel (*Festuca rubra* ssp. *rubra*), Sandkryb (*Glaux maritima*) og Strand-Vejbred (*Plantago maritima*).

HIDTIDIGE Ø-UNDERSØGELSER

Hidtil er der i ø-floraserien udarbejdet floralister for følgende øer, tidligere øer eller ø-grupper.
(BL) er Bernt Løjtnant og (EW) Erik Wessberg.

1. Anholt (1981). – (BL & EW). 50 pp.
2. Hjarnø i Horsens Fjord (1981). – (BL & EW). 26 pp.
3. Treskelbakkeholm i Mariager Fjord (1983). – (BL & EW). 16 pp.
4. Klosterholm og Startøtterne i Nibe Bredning (1984). – (BL & EW). 24 pp.
5. Mellemøldene i Randers Fjord ved Udbyhøj (1984). – (BL & EW). 17 pp.
6. Pletten (Store Plet) i Mariager Fjord (1984). – (BL & EW). 14 pp.
7. Alrø i Horsens Fjord (1985). – (EW). 37 pp.
8. Møgelø i Julsø syd for Silkeborg (1985). – (EW). 19 pp.
9. Lille Plet i Mariager Fjord nord for Pletten (1985). – (BL & EW). 12 pp.
10. Paradisøerne i Borre Sø syd for Silkeborg (1985). – (EW). 19 pp.
11. Alrø Poller i Horsens Fjord sydøst for Alrø (1985). – (EW). 15 pp.
12. Tange Ø i Tange Sø (1985). – (EW). 13 pp.
13. Hov Røn nordøst for Gyllingnæs (1986). – (BL & EW). 17 pp.
14. Svanegrunden nordøst for Endelave (1986). – (BL). 20 pp.
15. Vår Holm og Kyø Holm i Limfjorden ved Nibe (1986). – (EW). 20 pp.
16. Fjandø i Nissum Fjord (1986). – (EW). 21 pp.
17. Egholm i Limfjorden sydvest for Mors (1986). – (BL & EW). 44 pp.
18. Søby Rev øst for Gyllingnæs (1986). – (BL & EW). 15 pp.
19. Agerø i Limfjorden sydvest for Mors (1987). – (EW). 34 pp.
20. Stenrevet i Randers Fjord vest for Udby (1987). – (EW). 13 pp.
21. Lundø mellem Skive Fjord og Lovns Bredning (1987). – (EW). 41 pp.
22. Stenklipperne i Limfjorden ved Agerø (1988). – (EW). 14 pp.
23. Odpold i Randers Fjord nord for Stenrevet (1988). – (BL & EW). 12 pp.
24. Livø i Limfjorden (1988). – (BL & EW). 75 pp.
25. Svinø i Gamborg Fjord sydøst for Middelfart (1989). – (EW). 33 pp.
26. Lilleø, Bregnø og Alø i Julsø syd for Silkeborg (1989). – (EW). 20 pp.
27. Store og Lille Rotholm i Risgårde Bredning nord for Hvalpsund (1989). – (EW). 21 pp.
28. Sankt Thomas i Skanderborg Sø (1990). – (EW). 11 pp.
29. Æbelø i Skanderborg Sø (1990). – (EW). 14 pp.
30. Kalvø i Skanderborg Sø (1990). – (BL & EW). 14 pp.
31. Mågeøerne ved Bogense (1991). – (BL & EW). 15 pp.
32. Tunø ved Samsø (1991). – (BL & EW). 56 pp.
33. Hornsgård Holm og Tøtten i Limfjorden nordvest for Nibe (1991). – (EW). 14 pp.
34. Torø i Lille Bælt syd for Assens (1991). – (EW). 23 pp.
35. Lindholm i Limfjorden øst for Thyholm (1991). – (BL & EW). 18 pp.
36. Kalvø i Genner Bugt (1991). – (EW). 19 pp.
37. Arup Holm i Limfjorden ved Feggesund (1991). – (BL & EW). 17 pp.

38. Barsø i Lille Bælt nordvest for Als (1991). – (EW). 39 pp.
39. Venø i Limfjorden sydøst for Thyholm (1992). – (EW). 42 pp.
40. Bågø i Lille Bælt nordvest for Assens (1992). – (EW). 55 pp.
41. Gjøl i Limfjorden nordvest for Ålborg (1992). – (EW). 41 pp.
42. Ejlinge sydøst for Æbelø ved Bogense (1993). – (EW). 18. pp.
43. Dræet syd for Æbelø ved Bogense (1993). – (EW). 19 pp.
44. Leammer i Odense Fjord ved Hofmansgave (1993). – (EW). 18 pp.
45. Kyholm syd for Leammer i Odense Fjord (1993). – (EW). 12 pp.
46. Ægholm i Odense Fjord ved Hofmansgave (1993). – (EW). 12 pp.
47. Trindelen i Odense Fjord ved Hofmansgave (1993). – (EW). 13 pp.

AKTUELLE Ø-UNDERSØGELSER

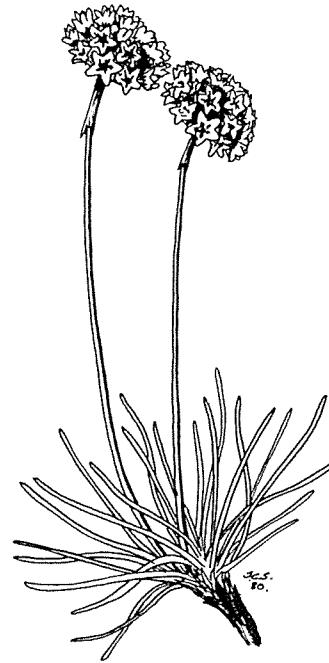
Siden 1983 er der foretaget floristiske undersøgelser – med henblik på udarbejdelse af floralister – på følgende øer, tidligere øer eller ø-grupper – regnet fra nord:

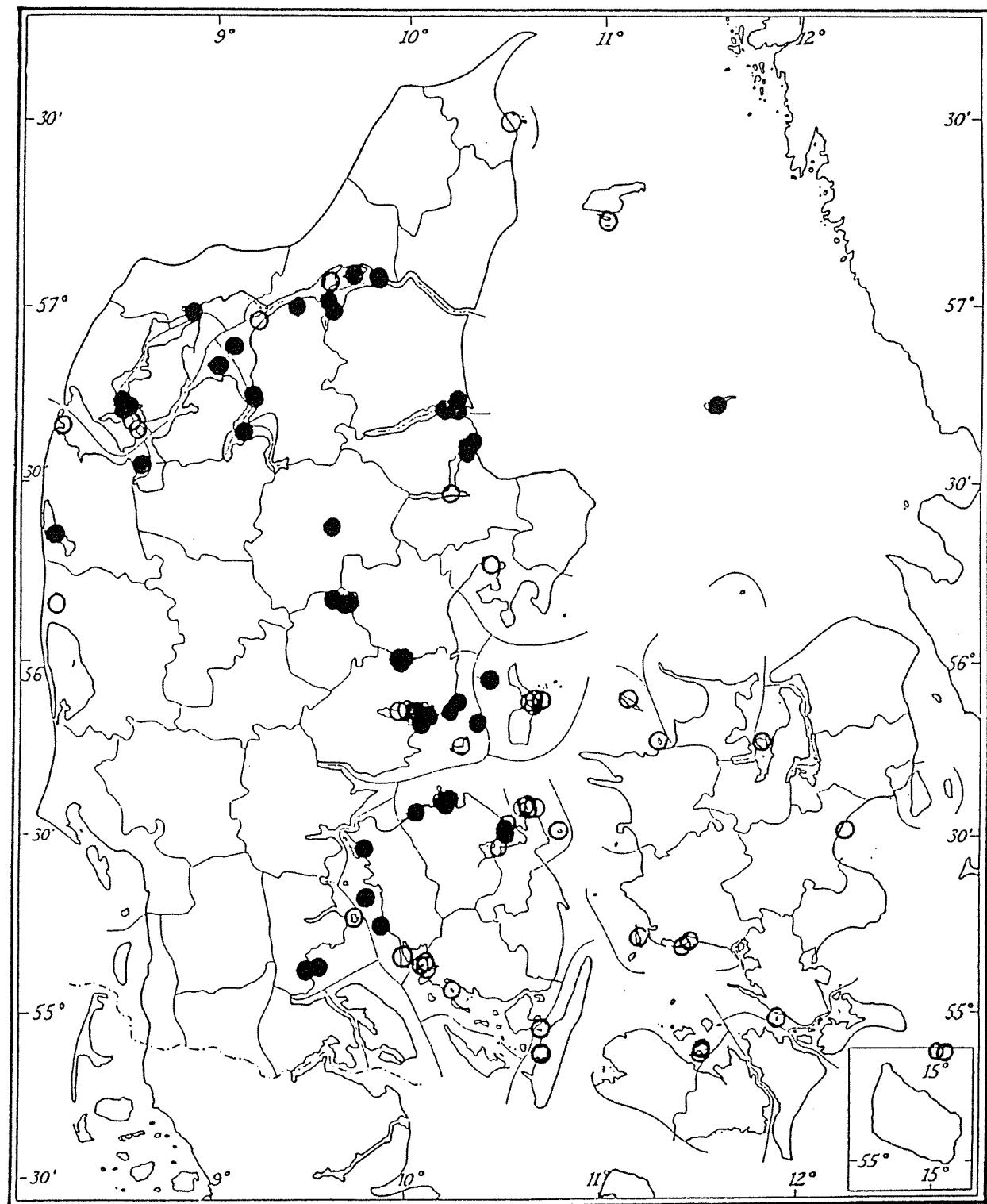
Rønnerne mellem Frederikshavn og Strandby.
 Hornfiskrøn syd for Læsø.
 Øland ved Limfjorden vest for Gjøl.
 Fur i Limfjorden.
 Fuglholm i Limfjorden mellem Jegindø og Agerø.
 Rønland øst for Harboør Tange.
 Jegindø i Limfjorden øst for Thyholm.
 Piggen i Randers Fjord.
 Sejerø sydvest for Sjællands Odde.
 Lindholm nordøst for Stavns Fjord ved Samsø.
 Kyholm vest for Lindholm.
 Kolderne i Stavns Fjord ved Samsø.
 Ægholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Sværm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Mejlesholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Hjortholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Eskeholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 Brokold i Stavns Fjord ved Samsø.
 Vorsø i Horsens Fjord.
 Vorsø Kalv i Horsens Fjord sydvest for Vorsø.
 Orø i Isefjorden.
 Nekselø i Nekselø Bugt.
 Endelave sydvest for Samsø.
 Drættegrund sydvest for Æbelø ved Bogense.
 Mejlø ved Hindsholm.
 Bogø ved Hindsholm.

Vejlø ved Hindsholm.
Vejlø Kalv ved Hindsholm.
Ølsemagle Revle i Køge Bugt.
Holmene ved Drejet i Odense Fjord.
Tornø i Odense Fjord.
Romsø i Store Bælt.
Årø i Lille Bælt nordvest for Assens.
Agersø i Store Bælt sydvest for Skælskør.
Ormø i Holsteinborg Nor øst for Glænø.
Helnæs nordvest for Fåborg.
Vigø i Helnæs Bugt nordvest for Fåborg.
Bjørnø syd for Fåborg.
Masnedø ved Vordingborg.
Siø mellem Tåsingø og Langeland.
Lilleø i Smålandsfarvandet nord for Askø.
Askø i Smålandsfarvandet nord for Bandholm.
Langø i Lindelse Nor syd for Rudkøbing.
Christiansø ved Bornholm.
Frederiksø ved Bornholm.

NB: Alle oplysninger om plantefund fra disse øer har stor interesse.

Engelskgræs (*Armeria maritima*)
Ligesom Fløjlsgræs (*Holcus lanatus*) findes Engelskgræs kun i ganske få eksemplarer på Trindelen. Begge arter holder til på den højestliggende del af øen.

● : Øer, for hvilke der er udarbejdet floralister.

○ : Øer, for hvilke floralister er under udarbejdelse. I øvrigt henvises til de 3 foregående sider.